

Kieffer-Kostanecka, Maria

W nowych murach starej szkoły

Notatki Płockie 10/2-32, 21-22

1965

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

W NOWYCH MURACH STAREJ SZKOŁY

ZAWOŁANIE

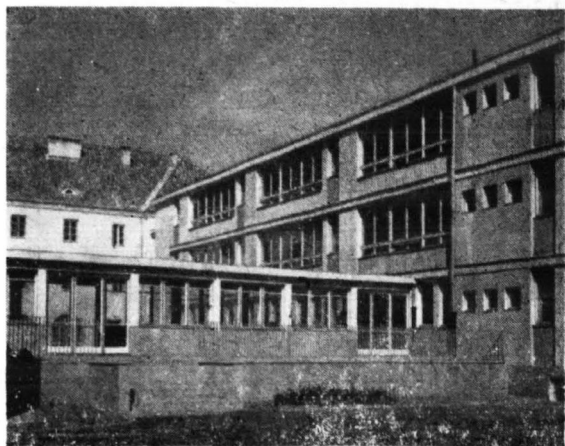
*Szkoło, wieków urodo,
nikt, tylko ty jedna tak umiesz
być starą i zarazem młodą,
poważną i wesołą,
podnosić głos i pochylać czoło,
patrzeć górą i płynąć nurtem Wisły,
naszej myśli wielości jedność,
światła wymowo,
jesteś życia szkołą
starą i nową.*

(Z przemówienia na Zjeździe
Stefana Gołębiowskiego)

Zjazdy Małachowiaków należą do dobrej tradycji w Płocku: wyrosłe początkowo ze skromnych spotkań garstki kolegów jeszcze za czasów zaboru carskiego, stały się dzisiaj w zupełnie zmienionych warunkach Polski Ludowej — nie tylko dobrze zorganizowanym spotkaniem licznych roczników wychowanków, lecz także przeglądem planów i wykonanych zamierzeń ku pożytkowi społeczeństwa.

Rankiem 5 września 1964 r. witała Małachowianka pierwszych gości, uczestników Zjazdu. Trudno było poznać ulicę Małachowskiego i sąsiednie: uporządkowane na całej długości, upiękzone nowym skrzydłem zespołu starych budynków szkolnych, udostępniające naturalne walory krajobrazu wiślanego, rozjaśnione pogodą wrześniową i barwnymi sztandarami — stały się malowniczym zakątkiem Płocka, ramą, otaczającą dawne i nowe mury najstarszej szkoły mazowieckiej.

Na zacisznym dziedzińcu, urządzonym między murami szkoły, o godz. 11-ej rozpoczęły się uroczystości otwarcia nowej uczelni i Zjazdu. Liczba uczestników wynosiła około 1250 osób, w tym około 400 wychowanków Małachowianki, około 700 jej obecnych uczniów i około 150 zaproszonych gości. W prezydium zasiadło 25 osób — wśród nich przedstawiciele władz partyjnych, państwowych i miejskich, działacze społeczni i nauczyciele. Znajdowali się tam m. inn.: Józef Baczyński, sekretarz WKW PZPR, Jakub Chojnacki, przewodniczący Komitetu Wychowanków, Franciszek Dorobek, z-ca przewodniczącego Prezydium MRN w Płocku, Tadeusz Gierzyński, poseł na Sejm PRL i prezes TNP, Stefan Gołębiowski, poseł na Sejm PRL, Józef Gruszka, dyrektor Departamentu Min. Oświaty, Jan Zigmunt Jakubowski, I przewodniczący Komitetu Wychowanków i prof. U. W., Marcin Kacorzak rektor A.M. i honorowy obywatel m. Płocka, Igor Łopatyński, I sekretarz KMiP PZPR w Płocku, Antoni Mierzwiński, przewodniczący WRN, Paweł Nowak, dyrektor nac. Maz. Zakładów Raf. i Petrochem., Jerzy Pniewski,

Nowe skrzydło lic. St. Małachowskiego

prof. U. W., Jan Przyszlak, dyrektor Lic. im. Wł. Jagielly, Antoni Rogucki, dyr. nac. PBP „Petrobudowa”, Stanisław Tołwiński, wice-minister w URM, Bolesław Witkowski, przewodniczący MK FJN w Płocku, Roman Ziemiak, dyr. Lic. im. St. Małachowskiego i inni.

Przewodniczący Prezydium MRN w Płocku Henryk Białczyński przysłał z wczasów w Bułgarii depeszę z życzeniami dla Zjazdu i dla Szkoły.

Chwila dziejowa również przyczyniła się do uświetnienia uroczystości: 20-lecie PRL oraz osiągnięcie I-ego etapu budowy Mazowieckich Zakładów Rafineryjnych i Petrochemicznych. W takim momencie odbyło się przekazanie nowego gmachu szkolnego jako realizacji powziętej na Zjeździe Małachowiaków 6 lat temu, w 1958 r. w 777-mą rocznicę Szkoły Płockiej — uchwały budowy nowej szkoły na starym, historycznie uwarunkowanym miejscu, w połączeniu z zabytkowym budynkiem.

Na otwarcie uroczystości zebrani odśpiewali hymn narodowy, po czym wygłosił przemówienie powitalne przewodniczący MK FJN w Płocku mgr Bolesław Witkowski, następnie przemawiał w imieniu Szkoły — jej dyrektor mgr Roman Ziemiak. Meldunek o oddaniu gmachu szkolnego do użytku na 25 dni przed terminem przekazał dyr. PBP Petrobudowy inż. Antoni Rogucki.

Uczestnicy Zjazdu wysłuchali później okolicznościowego przemówienia inż. Antoniego Mierzwińskiego, przewodniczącego Prezydium WRN, z kolei przemówił I sekretarz KMiP PZPR mgr Igor Łopatyński, który gratulując realizacji tak pięknego dzieła, przypomniał m. inn. nazwiska wychowanków Szkoły, postępowych działaczy i uczonych. Następne przemówienie wygłosił przedstawiciel Min. Oświaty, dyr. Departamentu dr. Józef Gruszka, po czym uczniowie klas VIII-yh Liceum im. Ma-

Tablica pamiątkowa z okazji oddania do użytku nowego skrzydła lic. Małachowskiego

Małachowskiego złożyli ślubowanie. W imieniu młodzieży Małachowianki przemawiała uczennica Elżbieta Margulin, a w imieniu młodzieży Lic. im. Wł. Jagiełły — uczennica Krystyna Kot.

Z kolei prof. dr Jan Zygmunt Jakubowski wygłosił pięknie i ciekawie opracowany referat pt. „Wczoraj i dziś Płockiej Szkoły „Małachowianki”.

Dalszym punktem programu uroczystości było odsłonięcie w przedsionku Szkoły tablicy pamiątkowej ku czci 75 Nauczycieli i Wychowanków, poległych i zamordowanych w czasie II-ej wojny światowej, której 25-tą rocznicę wybuchu społeczeństwo kraju i Płocka obchodziło we wrześniu. Odsłonięcia tablicy dokonał prof. dr Marcin Kacprzak. Następnie uczestnicy Zjazdu zwiedzili wystawę, urządzoną w Małachowiance przez Towarzystwo Naukowe Płockie, pt. „Szkoła Płocka — jej Nauczyciele i Wychowankowie — w latach 1180—1964”.

O godz. 14 nastąpiła część artystyczna: występ Zespołu Pieśni i Tańca Domu Kultury Dzieci i Młodzieży pod kierunkiem Waclawa Milkego.

Po zakończeniu żywo oklaskiwanych występów goście udali się autobusami na zwiedzenie kombinatu raf.-petrochem. Dzień zakończył się „bałem Małachowiaków” w murach szkoły.

W drugim dniu Zjazdu obrady rozpoczęły się również o godz. 11-ej. Tym razem miejsca w prezydium zajęli członkowie Komitetu Wychowanków Szkoły. Na przewodniczących obrad wybrani zostali: dawny wychowanek poseł Stefan Gołębiowski i dawny nauczyciel Zygmunt Maciejowski. Obrady stały się niejako podsumowaniem wyników, osiągniętych w du-

żej mierze dzięki zapałowi i energii Komitetu Wychowanków z jego przewodniczącym inż. Jakubem Chojnackim na czele. Społeczeństwo płockie otrzymało piękny, nowoczesny, harmonijnie połączony ze starymi budynkami — gmach szkolny; starania Komitetu poparły również władze miejskie. Budowa gmachu kosztowała 11 milionów złotych, w tym był również wkład wychowanków Małachowianki: przeszło 1 milion zł.

Komitet jednak nie uznał swych zadań i prac za ukończone, przeciwnie, uchwalił nowe plany: kontynuowanie opieki nad Szkołą i jej młodzieżą, która w liczbie 704 osób przystąpiła do nauki w Małachowiance.

Rozwinęła się ożywiona dyskusja nad zagospodarowaniem najstarszej części gmachu szkolnego t.zw. skrzydła A. Rozważano 3 koncepcje: ulokowania w nim, po odpowiednim przystosowaniu, szkoły muzycznej, tymczasowe przydzielenie skrzydła na internat i stołówkę dla młodzieży szkolnej, zanim nie będzie wybudowany nowy, przydzielenie gmachu Towarzystwu Naukowemu Płockiemu — jako instytucji, która powstała w tych murach. W sprawie tej władze podjęły już decyzje, niemniej jednak dyskutanci wypowiadali się za wszechstronnym jej rozważeniem w najbliższej przyszłości. W każdym bądź razie jest już rzeczą postanowioną, że w zabytkowej części gmachu w wieży pochodzącej z XII wieku, umieszczone zostanie obserwatorium astronomiczne. Ciekawym ten projekt będzie realizacją planu przed 150 laty: ówczesny rektor Szkoły Departamentowej Płockiej, mieszczącej się wtedy w murach Małachowianki, Fryderyk Roze projektował utworzenie tej placówki w wieży. Z powodu niesprzyjających okoliczności nie doszło wtedy do realizacji tego pomysłu. Staje się to możliwe dopiero w Polsce Ludowej: funduszy na ten cel udzieliło Ministerstwo Kultury i Sztuki.

Zebrani powzięli szereg postanowień, m.inn. uchwaliли jednogłośnie wybranie tego samego Komitetu Wychowanków i Komisji Rewizyjnej — z tym, że do składu jego wszedł poseł Stefan Gołębiowski. Termin następnego zjazdu zostanie uchwalony dopiero w przyszłości.

Po zakończeniu obrad udano się na wspólny obiad, w którym wzięło udział 305 wychowanków i nauczycieli; za pomyślność Szkoły i jej wychowanków wzniesiono wiele toastów.

Warto zaznaczyć, że uroczystości w Małachowiance były sfilmowane i ukazały się w filmowym dzienniku aktualności oraz w telewizji. Szczegółowy komunikat ogłosiły również Polska Agencja Prasowa i Polskie Radio.

M.K.K.